

OTEVŘENÝ PŘÍSTUP V H2020 PROJEKTY PODPOŘENÉ EVROPSKOU KOMISÍ

Český překlad *Open Access in Horizon 2020 – EC funded projects: Briefing paper for Project Coordinators*, červen 2015

Informace pro projektové koordinátory

V programu Horizont 2020 Evropská komise (EK) požaduje, aby všechny projekty zajistily otevřený přístup k recenzovaným vědeckým publikacím vzešlým z projektů. Modelová grantová smlouva¹ programu Horizont 2020 konstatuje:

*„...co nejdříve, nejpozději však v době vydání, je nutné **uložit do repozitáře** strojově čitelnou kopii publikované verze nebo finální recenzovaný rukopis přijatý k vydání..., **zajistit otevřený přístup k publikaci uložené v repozitáři**, okamžitě v době zveřejnění, pokud je elektronická verze volně dostupná přes vydavatele, v ostatních případech do šesti měsíců od vydání publikace (do dvanácti měsíců v oborech sociálních a humanitních věd)...“*

Jak mají projektové koordinátoři naložit se závazkem otevřeného přístupu?

- Při vykazování seznamu publikací Evropské komisi musí potvrdit, že všechny publikace vzniklé z projektů v rámci H2020 jsou otevřeně přístupné a volně dostupné okamžitě, nebo co nejdříve po vypršení časového embarga.
- Každá publikace musí být doplněna bibliografickou informací, viz modrý rámeček.

Jak může OpenAIRE pomoci projektovým koordinátorům?

V případě, že jsou publikace korektně identifikovány jako výsledky projektu z H2020, jsou automaticky agregovány portálem OpenAIRE. Každý projekt má na portále OpenAIRE svou vlastní stránku s informacemi o projektu, se seznamem publikací a datových setů přiřazených k projektu a včetně sekce statistik.

- Pomoc při vykazování: Publikace a projekty můžete najít na portálu www.openaire.eu, který je propojen s portálem CORDIS.
- Generování seznamu publikací: OpenAIRE poskytuje nástroj pro automatické generování seznamu publikací. Můžete si ověřit, zda je seznam publikací kompletní a zda jsou všechny otevřeně přístupné. Dejte vědět, pokud v seznamu chybí nějaké publikace.

Jak mají vědci v projektu zajistit otevřený přístup ke svým článkům?

- Zasláním článku do časopisu dle své volby. Publikační poplatky (article processing fees) mohou být refundovány z projektu po dobu jeho řešení.
- Uložením finálního rukopisu článku nebo vydavatelské verze (PDF vydavatele) do repozitáře. K pouhému zveřejnění seznamu publikací na webových stránkách projektu se nebude přihlížet!
 - Akceptováno bude embargo 6/12 měsíců, pokud to vyžaduje vydavatel.
- Informace o projektovém financování: v publikaci a v bibliografické informaci (metadatech)
 - Metadata o každém článku musí obsahovat výraz: European Union (EU) a Horizont 2020 nebo Euratom a Euratom Research and Training Programme 2014-2018; dále název výzvy, akronym a číslo smlouvy; datum vydání, případně délku embarga a persistentní identifikátor (DOI, Handle).

¹ Modelová grantová smlouva http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/mga/gga/h2020-mga-gga-multi_en.pdf

Co je to repozitář a jak získat persistentní identifikátor?

Otevřený repozitář uchovává a zajišťuje volný přístup k digitálním kolekcím vědeckých výstupů. Vědci zpravidla ukládají své publikace do institucionálních nebo oborových repozitářů typu ArXiv, Europe PubMedCentral. Repozitář poskytuje uloženému obsahu persistentní identifikátory (DOI, handle).

Co v případě, že vědec nemá repozitář?

Vždy je dobré zjistit, zda vědci mají možnosti uložit své články do místního nebo oborového repozitáře. Seznam repozitářů poskytuje www.openoar.org. Vědcům se nabízí také Zenodo, repozitář specializovaný na ukládání dat a publikací z projektů EU, www.zenodo.org.

Dovolují vydavatelé uložit články do repozitáře?

Ve většině případů ano. Řada vydavatelů (ověřte si na <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>) dovoluje uložit autorský rukopis do repozitáře, někdy s časovým omezením (embargem). V H2020 se předpokládá v případě, že vydavatel nastavil delší embargo než 6 až 12 měsíců, že autoři splní povinnost otevřeného přístupu tím, že si vyberou možnost publikování v otevřeném časopise, který poskytuje okamžitý otevřený přístup k vydaným článkům. OpenAIRE poradí, jak postupovat v případě, že uložení do repozitáře není dovoleno.

Potřebujete více informací?

Infrastruktura OpenAIRE je financována Evropskou komisí, aby podporovala její politiku a pravidla otevřeného přístupu. OpenAIRE může poskytnout další informace o politice otevřeného přístupu v programu H2020 a jak tuto politiku naplňovat. Projekt OpenAIRE má své lokální zástupce (National Open Access Desks, NOADs) ve všech členských státech EU, ale také mimo ni (Island, Norsko, Srbsko, Švýcarsko a Turecko). Zájemci je mohou kontaktovat přímo, nebo prostřednictvím helpdesku. V ČR je NOAD Ústřední knihovna VŠB-TU Ostrava.

- Část programu H2020 participuje na pilotním programu otevřená data „open data pilot“.
- OpenAIRE navede správným směrem, pokud potřebujete vytvořit v projektu plán managementu výzkumných dat.
- Výjimky: Projekty se mohou vyhnout povinnosti otevřeného přístupu u specifické části souborů výzkumných dat, když by tím bylo ohroženo dosažení hlavního cíle projektu. Je důležité zmínit, že nezávisle na účasti v pilotním programu otevřených dat, je projektům zaručena možnost naplnit povinnost ochrany výsledků – důvěrných, osobních údajů, údajů chráněných z bezpečnostních důvodů atd.
- Zapojení do pilotu: projekty vybraných oblastí nebo individuální projekty financované H2020, které nejsou zahrnuty do pilotu, se mohou připojit na základě dobrovolnosti.
- Více informací naleznete na adrese: www.openaire.eu/oain-h2020/h2020/h2020-oa-data-pilot (česky <http://hdl.handle.net/10084/106814>).

Více informací: www.openaire.eu

Informační leták o otevřeném přístupu EK: https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/FactSheet_Open_Access.pdf

Průvodce otevřeným přístupem ke specifickým publikacím a výzkumným datům v Horizontu 2020:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf